

навчання як розвивають комунікативні вміння та навички, допомагають встановленню емоційних контактів між учнями так і вчать критично мислити, дискутувати та самостійно приймати рішення.

Список використаних джерел:

1. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. - Київ. - "Видавництво А.С.К." – 2004
2. Нор Е. Технология организации групповой учебной деятельности / Е. Нор. – Николаев, 1998. – С. 5–75.
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : [підручник] / О. Я. Савченко. – К. :Грамота, 2012. – 504 с.
4. Освітні технології: науково-методичний посібник / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська ; за заг. ред. О. Пехоти. – К. : А. С. К., 2001. – 489 с

Науковий керівник: к.п.н., доцент Т.С. Нінова

ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Ю. Ю. Чумак

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Постановка проблеми. Вступ дитини до школи пов'язаний із суттєвими змінами, які докорінним чином змінюють соціальну ситуацію її подальшого розвитку. Починається формування навчальної діяльності, яка стає основою психологічних новоутворень молодшого школяра. У дитини вибудовується емоційне ставлення до власної провідної діяльності, яке відзеркалюється у бажанні відповідати вимогам учителя та батьків щодо образу «гарного учня». Все це викликає у дитини молодшого шкільного віку нові переживання, які, поєднуючись з невдачами, можуть набувати негативного забарвлення, породжуючи тривогу. Тривожна дитина живе у стані постійного безпричинного страху, напруження від думки: «Аби чогось не сталося».

Тому необхідним є визначення умов, дотримання яких дасть можливість подолати це негативне явище в розвитку особистості дітей молодшого шкільного віку та попередити його вплив на становлення особистості в наступних вікових етапах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблеми тривожності займалися такі дослідники, як А. Обухова, А. Петровська, С. Рубінштейн, Е. Ейдемільер, С. Головін, С. Ставицька. Питаннями шкільної тривожності займалися такі науковці, як Т. Гончаренко, О. Казанкова, А. Прихожан. Дослідженням страхів і тривоги, розробленням класифікації страхів та визначенням різниці між тривогою і страхом у дітей займалися О. Захаров та З. Фрейд. Причини виникнення тривожності у молодших школярів досліджували такі науковці, як О. Брель, А. Разумова, Б. Кочубей та О. Новикова.

Мета статті: визначити шляхи подолання тривожності у молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. На думку Л. Обухової: «Тривожність – це постійна або ситуативна властивість людини, яка призводить до стану підвищеного занепокоєння, відчуття страху і тривоги в специфічних соціальних ситуаціях» [3, 81].

Дитяча тривожність заслуговує найуважливішого вивчення та найбільш раннього усунення з метою попередження появи неврозів як психічного захворювання дитини. Особливо широко в корекційній роботі зі страхами та тривожністю використовується діяльність дітей. Найпоширенішим методом у даний час є арт-терапія.

Арт-терапія – це динамічна система взаємодії між учасником (дитиною, дорослим), продуктом його образотворчої творчої діяльності та арт-терапевтом (психологом, педагогом) в арт-терапевтичному просторі [1, 17–19].

За допомогою малювання дитина легко може уявити себе на місці тієї чи іншої людини або персонажа малюнка і висловити своє ставлення до нього. Малюючи, вона дає вихід своїм почуттям і переживанням, бажань і мріям, перебудовує свої відносини в різних ситуаціях і безболісно стикається з деякими страшними, неприємними і травмуючими образами.

За допомогою малювання вдається подолати страхи, породжені уявою, тобто того, що ніколи не відбувалося, але може відбутися в фантазії дитини.

Будь-яке творче заняття благотворно впливає внутрішній світ дитини. Розвиток відбувається в діяльності, що лежить в основі арт-терапевтичного впливу, що складається з:

1) ізотерапії – терапія образотворчим творчістю, в першу чергу малюванням;

2) ігротерапії – це психокорекційне використання гри, яке робить сильний вплив на розвиток особистості, сприяє створенню близьких стосунків між учасниками групи, допомагає зняти напруженість, підвищує самооцінку, дозволяє повірити в себе в різних ситуаціях спілкування, оскільки в процесі гри знімається небезпека соціально значущих наслідків;

3) фототерапії – це терапія, заснована на застосуванні фотографії або слайдів для вирішення психологічних проблем, а також для розвитку та гармонізації особистості;

4) пісочної терапії – психокорекційний метод, спрямований на розв'язання особистісних проблем, зняття внутрішньої напруги з використанням піску;

5) казкотерапії – метод, що використовує казкову форму для інтеграції особистості, розвитку творчих здібностей, розширення свідомості, вдосконалення взаємодії з навколишнім світом;

6) музикотерапії – це контрольоване використання звуків і музики в лікуванні та реабілітації клієнтів, що представляє собою діяльність, що включає: відтворення, фантазування, імпровізацію за допомогою людського голосу і вибраних музичних інструментів або прослуховування спеціально підібраних музичних творів;

7) танцювальної терапії – це психотерапевтичне заняття, на якому використовують танець і рух як процес, що сприяє інтеграції емоційного і фізичного стану особистості.

8) кольоротерапії – це метод психотерапії, заснований на тому, що кожна з біологічно активних зон організму реагує на один з кольорів: вплив кольором відбувається на орган зору, а через нього і через зоровий аналізатор - на нервову систему та ін. [2, 60–62].

Важлива перевага арт-терапії полягає в тому, що її застосування можливе як при відвідуванні дитячих навчальних центрів, так і в домашніх умовах. Особливо арт-терапію можна застосовувати з дітьми, які мають особливі освітні потреби.

Результати досліджень науковців [1; 2] показують, що саме арт-терапія допомагає знизити тривожність у дітей молодшого шкільного віку.

Висновок. Отже, з метою корекції тривожності важливо застосовувати в комплексі всі види арт-терапії, які можуть попередити виникнення у дітей порушення в пізнавальній, емоційній та поведінковій сферах..

Список використаної літератури

1. Ільченко І. С. Арт-терапія : навчальний посібник для студентів / І. С. Ільченко. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. – 150 с.

2. Кисельова М. В. Арт-терапія в практичній психології і соціальної роботи / М. В. Кисельова. – Санкт-Петербург : Мова. – 2007. – 336 с.
3. Обухова Л. Ф. Дитяча та вікова психологія / Л. Ф. Обухова. – Москва : Тривола, 1996. – 169 с.

Науковий керівник: к.п.н., доцент Н. А. Зобенько

СПІЛКУВАННЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ВЗАЄМОДІЇ В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

А. Ю. Шевчук

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Налагодження міжособистісної взаємодії є важливою умовою формування особистості дітей різного віку, особливо в учнів молодшого шкільного віку. У дитячому середовищі часто виявляється відсутність умінь будувати взаємодію як з дорослими, так і з однолітками. Тому особливої уваги набуває виховання культури взаємодії, яке передбачає формування ціннісного ставлення до себе, оточуючих, Батьківщини, природи.

Актуальність статті обумовлена тим, що одним із найважливіших завдань удосконалення якості української освіти є формування особистісної готовності дітей до активного життя в суспільстві. Комунікативна компетентність посідає особливе місце в Концепції «Нової української школи» та передбачає формування культури усного та писемного мовлення як засобу вільного спілкування та самовираження.

Мета статті – визначити роль спілкування у процесі взаємодії між молодшими школярами.

Визначаючи свою методологічну позицію щодо поняття «міжособистісна взаємодія», я спиралася на позицію Б. Ф. Ломова, який виділив три рівні аналізу процесів спілкування та зазначав, що «спілкування є вищою формою взаємодії» [3, с.122].

Особливості розвитку міжособистісної взаємодії пов'язані з тим, що дитина вимушена долати багато труднощів у спілкуванні, і передусім – з однолітками. Це пояснюється тим, що діти різняться між собою культурою мовного та емоційного спілкування, індивідуально-психологічними особливостями та вихованням у сім'ї. У формуванні виникаючих у молодших школярів міжособистісних відносин вирішальна роль належить педагогу. Характер міжособистісної взаємодії учнів у першому класі формується головним чином через учителя, котрий поступово навчає дітей вступати в безпосередні контакти один з одним, а згодом – на розвиток культури мовленнєвого спілкування, засвоєння мовленнєвого етикету та етичних норм спілкування – на формування комунікативної компетенції [2, с.19]. Організувати мовну діяльність дітей, озброїти їх умінням точно та образно висловлювати свої думки, почуття, відчувати переживання кожного та співчувати один одному – мета роботи кожного вчителя.

Комунікативна компетентність – це здатність вступати в комунікацію, бути зрозумілим, невимушено спілкуватися. Вона передбачає комплексне застосування мовних і немовних засобів, уміння змінювати глибину і коло спілкування, а також вміння інтерпретувати невербальні прояви інших людей. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії між учнями і є результатом досвіду спілкування між людьми [4].